

KORRIN TOTTISSEMINAARIN ANTIA

Pärnävaaralla järjestettiin 22.-23.4. Josepan tottelevaisuusseminaari, jonne kouluttajaksi oli kutsuttu Susanna Korri. Aurinkoista päivää tottiksen parissa oli tullut viettämään pitkäperjantaina 12 koirakoa ja joukko kuunteluoppilaita. Koirakot olivat ennalta määritelleet kukin itselleen päivän teemat, joita olivat seuraaminen, jäävät, nouto, luoksetulo ja eteenlähetys. Tässä artikkelissa aloittelevien tottistelijoitten kokemuksia perjantailta.

Vire tarkoittaa palkan toivetta

Koiralle kannattaa opettaa tottiskentälle tulo oikeassa vireessä, jotta se oppii myös itse aktivoimaan itsensä haluttuun tekemiseen. Vire tarkoittaa palkan toivetta. Asiaa voi harjoitella seuraavalla tavalla. Ohjaaja tuo koiran kentän reunalle hihnassa eleettömästi ottamatta kontaktia koiraan. Kentälle saavuttuaan ohjaaja pysähtyy, sanoo innostavasti käskyn ”tottista” ja lähtee leikittämään koira riippumatta siitä, mitä koira oli sillä hetkellä tekemässä. Ohjaaja kehuu koira, kun se lähtee leikkimään, leikkii hetken ja lähtee kentältä pois ja sanoo kentältä poistuessaan ”loppu”. Saman voi toistaa muutaman kerran ja sen voi tehdä myös namilla saalistuttamalla. Koira tulee yhdistämään tottista-sanan siihen, että nyt se kiva alkoi ja se kaikki kiva tapahtuu nimenomaan kentällä ohjaajan kanssa, vaikka ohjaaja olisikin ”koeomaisen passiivinen”.

Samana periaatteen mukaisesti koiran ei kannata kentällä ollessakaan antaa tehdä mitään muuta. Koira kannattaa esim. pitää hihnassa, jos se muutoin lähtee helposti välillä haistelemaan tai moikkaamaan ihmisiä – koiralla kun on tapana tehdä myöhemminkin sellaista, mitä se tottuu tekemään. Koira ikään kuin ”niputetaan” tekemään vain käskettyjä toimintoja eli se on koko ajan hallinnassa. Kentällä ei myöskään koira välillä namitella tai leikitä, ellei se ole palkka jostain se tekemästä suorituksesta. Ainoa kiva juttu seuraa siis oikein tekemisestä.

Jos koiralla on tapana pitää ääntä, on se yleensä merkki siitä, ettei se usko siinä tilanteessa saavansa palkkaa. Asiaa voi korjata se, että antaakin yllättäen palkan siinä kohtaa, kun se vähiten sitä osaa odottaa. Palkkauksen ajankohtaa vaihtelemalla voidaan siis saada piippausta vähemmäksi, kun koira on koko ajan keskittynyt siihen, milloin se palkka sieltä tulee.

Seuraaminen ja jäävät

Koiralle voi opettaa seuraamisen ainakin kolmella eri tavalla: imuttamalla, perusasennon kautta ja kontaktin kautta. Korri suosii kahta ensimmäistä. Imuttaessa pidetään sormet suorana vaakatasossa eteenpäin, ranne hieman vasemmalle käännettynä ja palkkaus koiran kuonon vasemmalle puolelle. Palkkaushetkellä tulee tuntoa, kuinka koiran lapa koskettaa ohjaajan jalkaa. Imuttamista aletaan häivyttää käyttämällä käsi välillä ylhäällä ja palauttaen se takaisin alas. Aluksi käsi käy ylhäällä vain hetken ja sitten aikaa aletaan pidentää. Käsi häivytetään myöhemmin pois perusasentoharjoitusten kautta,

jolloin ohjaajan vasen käsi pysyy normaalilla paikallaan ja koiran huomio kiinnitetään palkkaan, joka on ohjaajan suussa tai vasemmassa rintataskussa. Perusasennon kautta opetettaessa kannattaa opettaa ennen eteenpäin liikkeelle lähtöä koira pitämään oikea paikka ohjaajan paikallaan kääntyessä ja sivuaskelissa.

Kun alkaa seuraamisessa siirtyä namipalkasta lelupalkkaan, kannattaa se tehdä perusasennon kautta. Koira istumaan, siirtyy itse koiran sivulle, lelu kainaloon, olkapäälle (liivin/takin sisään niin, että lelun pää jää etupuolelta näkyviin, takaa takin/liivin alle piiloon ohjaajan lavan kohdalle) tai taskuun, annetaan seura-käsky ja hyvästä kontaktista palkka.

Koira kannattaa opettaa seuraamisessa kulkemaan ensiksi suoraan ja lisätä sitten vasta käännökset mukaan. Vasemmalle käännöksissä koiran saa paremmin pysymään mukana opettamalla se kunnolla käyttämään takapäätänsä. Hyvä takapäänkäyttöharjoitus on seuraavanlainen: Laitetaan neljä purkin kantta maahan neliön muotoon muutaman metrin päähän toisistaan. Koiraa seurutaan kannelta toiselle niin, että ohjaaja jää joka purkin kannen päällä pyörimään paikallaan vasemmalle (450 astetta). Koiraa voi korjata namilla, hihnalla nyppäisyillä tai raipalla naputtamalla koiran takapään vasemmalle puolelle, jos se ei pyöri hyvin mukana. Pyörimisen jälkeen jatketaan toiselle ja kolmannelle kannelle ja toistetaan sama. Neljännellä kannella käännytään vain normaali 90 asteen käänös vasemmalle, jonka jälkeen pari askelta suoraan ja palkka. Tarkoituksena olisi, että kun koira on aiemmissa käännöksissä joutunut pyörimään enemmän, valmistautuu se viimeisessäkin kulkemassa pyörimään vähän enemmän, joten sen takapäänkäyttö ei jää ainakaan vajaaksi.

Koiralle voidaan opettaa aktiivisia pakotteita seuraamiseen seuraavasti. Koira istumaan ja ohjaaja siirtyy koiran vierelle ja antaa seuraamiskäskyn. Jos koira ei ota kontaktia, annetaan oikeassa kädessä olevalla hihnalla pieni nyppäisy. Jos koira ei vielääkään korjaa, annetaan pari yhtä pientä nyppäisyä. Jos koira ei ota kontaktia vielääkään, annetaan nyppäisyjä tiheämpään tahtiin. Heti, kun koira korjaa, annetaan keuhut, minkä jälkeen vapautus ja palkka. Tarkoituksena on tuottaa koiralle pieni epämiellyttävä tunne ja koira oppii, että tuo tunne poistuu, kun se säilyttää kontaktin. Tähän harjoitukseen voi lisätä koiran osaamistason mukaan erilaisia häiriöitä, joiden aikana koiran pitää kontakti säilyttää. Häiriöitä voi olla esim. apuohjaajan liikkeet (esim. apuohjaaja lähtee pysähdyksestä juoksemaan) tai äänet, apuohjaajan viskoma palkka, muut koirat tms. Kun käytetään pakotetta, myös palkan tulee olla suurta ("iloinen palkka").

Jäävissä liikkeissä apuna kannattaa käyttää ennakoivia apuja ja palkkaamista, jolla "ennakoidaan koiran ennakointia". Ennakoivina apuina voidaan käyttää esim. koiran silittämistä tietystä kohtaa tai pientä äännähdyistä tai elettä ennen juuri tiettyä jäävää. Huomaamattomat ennakoivat avut voivat olla hyödyksi myös esim. paria askelta ennen täyskäännöstä tai ennen eteenlähetystä. Ennakoivilla avuilla koira oppii tietämään, mitä seuraavaksi tapahtuu.

Palkkaamista kannattaa miettiä siitä näkökulmasta, että pyrkii ennakoimaan koiran ennakointia. Jos koira palkataan aina tietyllä tavalla, se yleensä näkyy jo suorituksen aikana pyrkimyksenä siihen paikkaan tai asentoon, josta se nopeimmin saa palkan. Eli kun koira ennakoi, ihmisen tulee pyrkiä ennakoimaan koiran ennakointia. Jäävissä ennakoinnin huomioon ottava palkkaus voi olla esim. seuraavalla tavalla: seisomisessa palkka heitetään kauas koiran taakse tai koppina koiran suuhun, istumisessa palkka heitetään juuri koiran taakse (hännän päähän) ja maahanmenossa palkka heitetään koiran etujalkojen väliin. Näin koiralle ei synny tarvetta ennakoida negatiivisesti, esim. hiippailemalla eteenpäin, vaan palkkauspaikat tukevat liikettä.

Palkkaamisessa tärkeää on myös se, ettei käsi lähde taskulle ennen kuin on antanut vapautuskäskyn. Koira oppii paljon herkemmin vartaloapuihin kuin suullisiin käskyihin. Sama kannattaa huomioida

myös esim. seuraamiskäskyä tai jäävien käskyjä antaessa. Jos koira vielä tarvitsee pienen käsi- tms. vartaloavun, tulee se antaa vasta suullisen käskyn jälkeen. Tällöin koira oppii ennakoimaan, että suullista käskyä seuraa tietty juttu. Jos vartaloapu tulee ennen suullista apua, jää koira helpommin kiinni vartaloapuun, eikä tiedä, mitä pelkkä suullinen käsky tarkoittaa.

Nouto ja irrotus

Noutoa kannattaa harjoitella palasissa. Noudon harjoitteluun on kolmenlaisia harjoituksia: iskunouto, vauhtinouto ja pito. Iskunoudolla haetaan koiralle nopeaa kapulaan tarttumista ja nopeaa palautukseen lähtöä. Harjoitus tehdään seuraavasti: apuohjaaja pudottaa kapulan koiran nähden viiden metrin päähän ohjaajasta ja koirasta. Ohjaaja leikittää koiraa lelulla, antaa irrotuskäskyn ja jättää lelun näkyville esim. rinnan eteen, minkä jälkeen antaa tuo-käskyn. Kun koira nappaa kiinni kapulaan, ohjaaja kehuu ja heittää lelun vastakkaiseen suuntaan. Ohjaaja leikittää koiraa lelulla ja antaa kapulan jäädä siihen, minne koira sen jätti. Missään vaiheessa ohjaaja ei siis koske kapulaan. Ohjaaja leikittää lelulla koiran jälleen noin viiden metrin päähän kapulasta, antaa irrotuskäskyn ja toistaa harjoituksen.

Vauhtinoudossa koira otetaan perusasentoon ja ohjaaja heittää kapulan kauas. Apuohjaaja voi käydä heittämässä kapulan vielä kauemmas. Kun kapula on laskeutunut maahan, ohjaaja odottaa pari sekuntia ja lähettää koiran noutamaan. Kun koira nappaa kiinni kapulaan, ohjaaja kehuu ja lähtee lelua heilutellen juoksemaan karkuun. Koiran juostessa kapulan kanssa lähemmäs, ohjaaja antaa vapautuskäskyn ja heittää lelun eteenpäin juoksemaansa suuntaan. Myöhemmin harjoitukseen voi tuoda vaihtelua pidentämällä aikaa koiran kapulaan tarraamisen ja ohjaajan juoksemiseen lähentämisen välillä.

Iskunoudon ja vauhtinoudon rinnalla harjoitellaan pitoa. Pito kannattaa aloittaa ilman kapulaa totuttamalla koira saalisvietille edessä istumisessa. Koiran saa saaliille laittamalla lelun liivin eteen (vetoketjun taakse). Koiran istuessa edessä käsi lähtee hitaasti menemään lelulle ja kun koira keskittyy (suu menee kiinni) annetaan vapautussana ja astutaan askel taaksepäin ja annetaan koiran iskeä kiinni leluun.

Irrotuskäskyä ei kannata antaa koiralle pitäen itse lelusta kiinni, sillä se voi latistaa koiran taistelutahtoa: ”No nyt se ottaa miulta taas tuon lelun pois, sama sylkästä se jo saman tien.”. Sen sijaan kannattaa ottaa kiinni pannasta, antaa irti-käsky ja koira pudottaa patukan maahan. Jos ensimmäinen käsky ei riitä, voi ottaa tehosteeksi pannasta nyppäisyyn. Koiraa ei kuitenkaan kannatella pannasta ilmassa, vaan nyppäisy on nopea.

Eteenlähetys ja luoksetulo

Kun luoksetuloon lähdetään yhdistämään loppuasentoa, aloitetaan ne aluksi erillisinä harjoituksina. Koiralle saadaan lisättyä vauhtia, kun matka on tarpeeksi pitkä. Näin ollen, kun alkaa yhdistää pie-

nellä matkalla harjoiteltua eteenistumista täyden matkan luoksetuloon, ei kannata jättää matkaa puolipitkäksi, mikä vain hidastaa koiran vauhtia. Pitkään matkaan loppuasennon liittäminen kannattaa aloittaa palkkaamalla koira eteen, vaikkei vaatisi istumista. Näin koira oppii, että eteen pitää pysähtyä ja se tulee suoraan eikä törmää. Jos koira kaartaa ohjaajan ohi, palkka pidetään silti ohjaajan edessä, eikä lähdetä koiran mukaan.

Eteenlähetykseen saa toistoja, kun vie monta palkkaa kerralla kentän reunalle puolen metrin välein riviin ja lähettää koiran niille yksitellen. Palkkojen tulee olla niin näkyviä, että koira ne sieltä juostessaan huomaa, eikä ala kaartelevaan niitä etsiessään. Matkan tulee olla koesuoritusta pidempi, sillä eteenlähetyksessäkin matka lisää vauhtia. Koiralle ei kannata huutaa mitään silloin, kun tarkoituksena ei ole vaatia maahanmenoa. Jos koiralle huudetaan vapaa tms., kun sen keskittyminen on jo havaitsemassaan palkassa, se oppii, ettei huudoilla ole merkitystä ja se voi vaikeuttaa myöhemmin maahan-käskyn perillemenoa. Maahanmenon liittäminen liikkeeseen kannattaa opettaa erillään eteenlähetyksestä, niin että koira ylipäättään oppii menemään maahan, vaikka käsky tulee ohjaajan ollessa kaukana koirasta. Harjoituksen voi tehdä esimerkiksi niin, että jättää koiran tolppaan kiinni ja kävelee itse kauemmas ja kaukana ollessa annetaan maahan-käsky. Kun koira menee maahan, kehutaan ja mennään palkkaamaan koira maahan. Matkaa voidaan pidentää asteittain. Samaa voi harjoitella myös lenkillä koiran huidellessa kauempana. Harjoitus voidaan myös tehdä niin, että apuohjaaja kuljettaa hihnassa koiran pois ohjaajan luota ja apuohjaajan ja koiran ollessa kauempana ohjaaja käskyttää koiran maahan ja menee koiran luokse palkkaamaan koiran. Kun ottaa maahanmenon mukaan eteenlähetykseen, kannattaa palkka jättää edestä pois. Apuohjaaja voi esimerkiksi olevinaan käydä viemässä palkan paikkaan, jossa se on edellisellä eteenlähetyksellä ollut, mutta tuleekin oikeasti palkan kanssa pois. Ohjaaja lähettää koiran ja matkan puolen välin jälkeen antaa maahan-käskyn. Mikäli koira ei mene maahan, ohjaaja lähtee lähestymään koira toistaen käskyn. Kun koira menee maahan, ohjaaja antaa vapautuksen ja koira saa tulla ohjaajan luo palkalle.

Mikäli koiralta ei löydy vauhtia juoksemiseen esim. luoksetulossa tai eteenlähetyksessä, kannattaa seurailta koiran juoksu-tyyliä, kertooko se esim. selkäjumeista tai uroksilla eturauhasongelmista. Ongelmat selässä voivat näkyä, jos koira ei käytä koko selkäänsä juoksemisen liikkeen tuottamiseen, vaan takajalat jäävät hieman vatsan alle. Selkäongelmat voivat näkyä myös hitaina istumisina/maahanmenoina.

Mitä jäi käteen?

Päivän aikana nähtiin monta hienoa ongelman ratkaisua ja edistysaskelia. Susanna jaksoi koko päivän keskittyä antaumuksella jokaisen koirakon kysymyksiin. Myös osallistujilta nähtiin hienoa heittäytymistä hommaan mm. avustamalla toisia koirakoita juoksemalla pitkin poikin koulutus-kenttää. Myös keli oli suotuisa ja posket saivat kevään ensimmäisen rusketuksen. Mukaan tarttui myös käytännöllisiä uusia koulutusvälineitä ja moni nappasi saatuja ideoita mukaansa myös kirjan muodossa. Kiitos Susannalle ja Josepalle antoisasta päivästä!

Tottisterkuin:

Tiia Kyllönen & Arto Vänskä
+ hollanninpaimenkoira Hollandroy Saskia ”Sinna”
sinnamadonna.vuodatus.net

Kuvat Tiia Kyllönen & Arto Vänskä